

**Provedba =
Prošireni kapacitet =
Bolja javna usluga**

SADRŽAJ:

UVOD	
Provedba =	
Prošireni kapacitet =	
Bolja javna usluga	2
MAKROEKONOMSKI PREGLED	3
REGIONALNI RAZVOJ	
Sjeverozapad	4
Sjeveroistok	5
Jugoistok	6
Centralni	7
FISKALNI SEKTOR	8
POLJOPRIVREDA	9
Veterinarstvo	10
Agencija za fitosanitama pitanja & ispravnost hrane	10
STATISTIKA	
Moderno prikupljanje statističkih podataka	10
KOMUNALNI SEKTOR	
Transport	11
Energetika	11
EKONOMSKA TRANZICIJA	
Privatizacija	12
Poslovno okruženje	13
NAJNOVIJE EKONOMSKE INFORMACIJE ZA BIH	15

Ovaj Ekonomski biten objavljen je u skladu sa ovlaštenjima lorda Paddy Ashdown-a, visokog predstavnika.
Glavni urednik: Patrice Dreiski, zamjenik visokog predstavnika i šef ekonomskog odjela, OHR;
Tehnički urednik: Almira Kulaglič, ekonomsko odjeljenje, OHR;

Za pitanja i objašnjenja molimo kontaktirajte:
economic.newsletter@ohr.int

Provedba = Prošireni kapacitet = Bolja javna usluga

Poljoprivredni proizvođači BiH počeli su protest pred Zajedničkim institucijama Bosne i Hercegovine krajem lipnja, i pokrenuli demonstracije na graničnim prelazima u zemlji. Poljoprivredni proizvođači su ljuti jer organi vlasti BiH nisu donijeli koordiniranu politiku poljoprivrede, koja bi poljoprivrednom sektoru BiH dala tehničku i finansijsku podršku, a koju uživaju poljoprivredni proizvođači u ostalim zemljama Europe.

Demonstracije poljoprivrednika ukazuju na izravnu vezu između provedbe reformi, koje bi rezultirale širenjem institucionalnih kapaciteta – čime bi moglo doći do poboljšanja javnih usluga.

Poljoprivrednici žele Ministarstvo poljoprivrede BiH (nešto što preporučuje i Europska komisija). Čak i prije nego što ovo ministarstvo bude uspostavljeno, postoje praktični koraci koje organi vlasti mogu poduzeti (i to brzo) kako bi ojačali tržišne mogućnosti poljoprivrednih proizvođača BiH. Zakon kojim se osniva Agencija za fitosanitarna pitanja BiH donesen je prije oko dvije godine, ali se do kraja ljeta ne očekuje da će ova agencija dobiti svoje prostorije. Kada Agencija za fitosanitarna pitanja u potpunosti profunkcionira, pridružujući se Državnom uredu za veterinarstvo, koje nakon dugog odlaganja napokon funkcionira, poljoprivrednici BiH imat će pristup modernom režimu certifikacije koji omogućuje prehrambenim proizvodima iz zemlje da djelotvorno konkuriraju uvoznim proizvodima.

Provedba reformi proširuje kapacitete organa vlasti u ponudi boljih javnih usluga. Ovo se odnosi na sve.

Kada Zakon o konkurenciji bude donesen, Vijeće za konkurenciju može djelotvorno zabranjivati sve što je nekonkurentno. Kad zakon o zaštiti potrošača bude donesen Ombudsman može početi djelovati kao moćan zagovornik ispravnosti proizvoda. Kada Zakon o uspostavljanju nadzora tržišta bude donesen, agencija može početi osiguravati da se, na primjer, mala djeca ne mogu igrati igračkama napravljenim od otrovnih kemikalija. Kada direktor Agencije za standardizaciju BiH bude postavljen, agencija će biti u boljoj prilici da pomogne poduzećima BiH da primjenjuju europske standarde, koji se odnose na ispravnost i kvalitet. Kada agencija za statistiku BiH bude imala odgovarajuće kapacitete, može početi davati kredibilne i ažurirane statističke podatke, koji privlače ulaganja i pomažu pri otvaranju novih radnih mjesta.

Ovo ni u kom slučaju nije sveobuhvatan spisak. Većina Biltena za ovo tromjesjeće govori o provedbi reformi, za koje je u mnogim slučajevima trebalo godina da uđu u zakonska akta.

Jasna je sljedeće poruka: samo donošenje zakona ne donosi ništa ovoj zemlji, ili njezinom narodu.

Zakone treba provoditi.

Kako možemo znati da je provedba zadovoljavajuća?

Lako – do nje dolazi onda kada građani počinju da uživaju rezultate koje provedba odnosi.

Ambasador Lawrence Butler (potpis)
Prvi zamjenik Visokog predstavnika

MAKROEKONOMSKI PREGLED

U ovom članku u biltenu iz prethodnog tromjesječja naglašena je činjenica da prije nego ijedna odredba sadržana u 31 poglavlju *Acquis Communautaire*, može biti smatrana ispunjenom, značajan napredak u njihovoj provedbi treba biti postignut.

Potreba da se povedu mjere je jednako praktična kao i politička. Mnoge institucije koje se moraju uspostaviti kao dio procesa provedbe, povećat će djelotvornost datoga sektora ili datih sektora privrede i poboljšati razinu usluga tih sektora.

Dobri primjeri ovoga su i sektori javnih uslužnih djelatnosti kao i sektor financijskih usluga. Postojanje efektivnog regulatora najznačajniji je preduvjet za održanje performance, naročito u smislu privlačenja ulaganja i povećanja djelatnosti. U BiH većina nedavno donešenih zakona utvrđuje uspostavljanje regulatornih tijela. Jasno je da cilj uspostavljanja tih tijela nije jednostavno usklađivanje sa *Acquis*, već činjenice što od toga ima značajne ekonomske koristi *per se*.

Većina europskih zemalja prošla je značajnu reorganizaciju sektora javnih uslužnih djelatnosti u posljednjih petnaestak godina. Do te reorganizacije došlo je u sred (još uvijek) postojeće zabrinutosti o potrebi ravnoteže između zahtjeva i interesa komercijalnih i privatnih potrošača i ulagača. Još otkako je postalo moguće razdvojiti (tehnološki i komercijalno) infrastrukturu od pružanja usluga, regulacija je postala suštinskom u nesmetanom funkcioniranju javnih uslužnih djelatnosti. Iako svaki podsegment ovoga sektora ima vlastite regulatorne potrebe, postalo je jasno da sektori sa relativno niskim preprekama za ulazak, višom stopom tehnološkog napretka i većim rastom potražnje zahtijevaju različite vrste regulatora od onih koji se ne odlikuju ovim karakteristikama, tj. sektor mobilne telefonije i vode.

Ovi regulatori igraju precizno izbalansiranu ulogu utoliko što moraju regulirati cijene i pristup infrastrukturi kao i podsticati konkurenciju. U BiH regulator sa najdužim pedigreeom je Regulatorna agencija za komunikacije- nadležna za reguliranje svih vidova komunikacije, uključujući telekomunikacije. Ostale regulatorne agencije se planiraju za energetske i sektor željeznice. Međutim, da bi privreda počela osjećati korist od reformi u bilo kojem od ovih sektora regulatorna funkcija mora biti efektivna. Da bi regulatori bili efektivni, zakoni koji utvrđuju njihov mandate i ulogu moraju biti dosljedni. Isto tako, regulatorni okvir i način donošenja odluka unutar regulatora mora biti oslobođen iznenadnih promjena, dok same agencije moraju biti u dovoljnoj mjeri opremljene za obavljanje datih zadataka. Ne može doći do efektivne regulacije ukoliko se regulatorne odluke mogu ukinuti uredbom, ako su odredbe neadekvatno definirane odnosno objavljene, ili se često mijenjaju. Nažalost u BiH postoji povijest takve prakse a privatizacija poduzeća u državnom vlasništvu nudi baš takve primjere.

Jasno je da reforma javnih uslužnih djelatnosti u BiH neće donijeti konkretne koristi ukoliko regulatorna funkcija bude sklona sustavnim problemima koji se ponekad čine endemskim u drugim dijelovima javne uprave.

Među konkretnim korisnim stranama efektivne regulacije su niže cijene, veća konkurencija i bolje usluge. Efektivna regulacija smanjuje prepreke za ulazak na tržište i osigurava korišćenje mreža na nediskriminatoran način. To, opet, podstiče ulaganja, otvara nova radna mjesta i poboljšava usluge. U BiH, sektor telekomunikacija je na ovom putu najdalje stigao.

U sektoru financijskih usluga, regulatorna funkcija je još značajnija. Skorašnji relativan uspjeh sektora bankarstva u BiH jasno treba biti uređen preko efektivnog regulatora. U stvari, neki od očitih skandala u bankarstvu u bliskoj prošlosti mogli su biti izbjegnuti, da je u sektoru postojala efektivna regulacija. Trenutno, dva entitetska

zakona i entitetske regulatorne agencije treba da se nose sa sektorom koji se brzo širi, i koji je već nadrastao entitetske granice.

Dok je potreba za koherentnom regulacijom bankarstva u BiH jasna, potreba za efektivnom regulacijom u drugim finansijskim sektorima, naročito osiguranju, još je veća. Doista, sektor osiguranja već je poslovično postao crna ovca u sektoru finansijskih usluga u BiH. Nizak nivo transparentnosti i minimum nadzora, doveli su do usitnjenja sektora, kome nedostaje dubina da bi ispoštovao redovna potraživanja vlasnika polisa te kao takav nije u stanju da djeluje kao motorna snaga rasta drugih branši.

Bolja regulacija i u bankarstvu i u sektoru osiguranja smanjila bi latentnu neefikasnost na usitnjenom tržištu finansijskih usluga u BiH. Tendencija ka atomizaciji već je smanjila dubinu i likvidnost ovih tržišta, što je, opet, povećalo cijenu kapitala, a to je za posledicu imalo uticaja na ulaganja, pokretanje poslovanja i otvaranje radnih mjesta.

Jedan odgovor na ovaj problem može biti osnivanje jedinstvenog regulatora za sve finansijske usluge. Ovaj koncept, prvi put lansiran u Velikoj Britaniji 1997 godine brzo je našao plodno tlo u mnogim evropskim zemljama. Tako, na primjer, Slovačka ima jednog regulatora za finansijske usluge od 2002 godine. Ideja koja leži u osnovi finansijske regulacije je sprječavanje kolapsa finansijskih institucija, ili barem ograničenje razine štete koje mogu njime biti prouzrokovane. Istovremeno, regulatori postoje da bi spriječili korisnike u lošoj praksi i malverzacijama.

Ideja iza ovoga koncepta jedinstvenog regulatora je - jedan regulator bio bi efektivniji od dva ili tri regulatora koji se bave različitim davaocima usluga, primjerice bankama i osiguravajućim društvima. Osim toga, manje privrede sa manje razvijenim finansijskim uslugama ustanovile su da je ovaj način mnogo efikasniji. U BiH ovo je pitanje vezano i za jačanje jedinstvenog ekonomskog prostora.

Onda je jasno da je razlog za postojanje efektivnih i nezavisnih regulatora u finansijskim uslugama jak. Sa ekonomskog stanovišta takve institucije bi podsticale konkurenciju i održavale izbalansiran teren za sve učesnike, a štatile korisnike od eksploatacije moćnih davaoca usluga. U BiH, gdje je politički uticaj u privredi još uvijek značajan, potreba za regulacijom i/ili prestrukturiranim industrijskim granama je velika. Isto tako pošto sama po sebi predstavlja dio reformi vezanih za *Acquis*, regulacija različitih sektora u BiH predstavlja provedbu pred-uslova za pridruživanje ove zemlje EU i, što je ključno, njezinu sposobnost da konkuriše u zajedničkom tržištu kada postane članicom EU.

REGIONALNI RAZVOJ

Sjeverozapad

Pošto su strategije ekonomskog razvoja izrađene i javno prezentovane, nekoliko je donatora izrazilo interes za aktivnosti vezane za privredni razvoj na sjeverozapadu BiH:

U toku prve polovine 2005 godine, Regionalna agencija za razvoj sjeverozapada bila je domaćin delegaciji Češke Republike kao i misiji danske vlade. U junu, danska delegacija obavila je svoju treću posjetu regiji sjeverozapad, da bi privela kraju svoj razvojni program pomoći (LEDIB: Lokalni ekonomski razvoj na Balkanu – BiH i Srbija). Program treba da bude proveden u naredne tri godine a obezbijediće se € 10 miliona za regiju sjeverozapad. Programima je obuhvaćeno poslovno okruženje, socijalna odgovornost preduzeća, mogućnosti kreditiranja, usluge vezane za razvoj poslovanja, istraživanje i praćenje, dok predloženi sektori u kojima se predlaže intervencija uključuju proizvodnju hrane i poljoprivredu, građevinarstvo, obradu drveta, informacione i komunikacione tehnologije.

Delegacija EK primila je ukupno 103 podneska iz svih pet ekonomskih regija za projekte iz oblasti malih i srednjih preduzeća te turizma, nakon objave poziva EU RED-a za podnošenje

prijedloga u februaru 2005 godine. Trenutno se u regiji sjeverozapad, četiri projekta finansiraju iz ovoga fonda. Očekuje se da delegacija krajem ove godine objavi novi poziv.

Projekat UNDP-a- SUTRA II (Održivi povratak, koji se provodi u 12 opština (od kojih je osam iz regije sjeverozapad), predstavlja tranziciju pocesa planiranja i međunarodnog praćenja vezanog za obnovu na procese lokalnog razvoja i planiranja. Uključuje obnovu 40 povratničkih kuća, rekonstrukciju infrastrukture, održivi povratak i izgradnju domaćih kapaciteta. U sklopu ovoga projekta Regionalna agencija za razvoj sjeverozapada koordinira rad predstavnika komercijalnog sektora, te nevladinih organizacija i domaćih aktera.

Regionalni centar OSCE-a u Banjaluci, u saradnji sa Regionalnom agencijom za razvoj sjeverozapada organizovao je konferenciju o poduzetništvu i zapošljavanju 16 juna 2005 godine. Konferencija je organizovana sa namjerom generisanja ideja za uključivanje mladih u lokalni privredni razvoj te stvaranja mogućnosti za zapošljavanje mladih i razvoj preduzetništva.

U okviru Projekta EU o javnim nabavkama, organizovane su dvije prezentacije vezane za novi Zakon o javnim nabavkama za predstavnike poslovne zajednice i lokalnih organa vlasti. Međutim, puna provedba ovoga zakona ovisi o uspostavljanju Agencije za javne nabavke i tijela za kontrolu javnih nabavki, u čemu Vijeće ministara već mjesecima kasni.

Sjeveroistok

Nedostatak sustavnog gospodarskog pristupa i adekvatno uključivanje organa vlasti imali su negativan uticaj na sektore u regiji sjeveroistok koji obećavaju, i osujetili razvoj postojećeg potencijala.

Nedostatak zamaha i odgovornosti naročito su bili vidljivi na polju privatizacije i prestrukturiranja poduzeća u državnom vlasništvu. Veliki dugovi poduzeća odvratili su potencijalne ulagače. Nadalje, organi vlasti i dalje nisu voljni pokrenuti

stečajne potupke pomoću kojih bi poduzeća mogla biti prestrukturirana, a održivi dijelovi revitalizirani.

Sektori rudarstva i energetike – ključni sektori u privredi sjeveroistoka – bilježe poboljšanja u proizvodnji. Godišnja proizvodnja uglja je porasla, što je dovelo i do rasta isporuka termoelektranama. Tuzlanska termoelektrana izrazila je namjeru povećati proizvodne kapacitete ili modernizacijom postojećeg generatorskog bloka ili izgradnjom novoga, u zavisnosti što se pokaže isplativijim. BiH, uopće gledano, posjeduje ogroman eneregetski proizvodni potencijal. Međutim, prepreke revitalizaciji i poboljšanjima potrebnim da bi se snabdijevanje nosilo sa rastućom potražnjom, onemogućile su suastavno planiranje. Problemi uključuju nagomilane dugove u rudarstvu i nepostojanje stvarne strategije vlade u eneregetskom i sektoru rudarstva.

20 lipnja 2005 godine Rudnik uglja Banovići zvanično je postao članom EUROCOAL-a, Udruženja rudarske industrije u EU. Članstvo će im omogućiti pristup najnovijim tehnologijama u rudarstvu.

Šumarstvo predstavlja jedan od od najznačajnijih – zasigurno najprisutniji – prirodni resurs. Drvna industrija u regiji sjeveroistok najviše je uglavnom koncentrirana na prve faze prerade (tj. poluproizvode). Vrijednost se dodaje kada ovi proizvodi budu izvezeni na druga tržišta. Ilegalna sječa i obrada predstavljaju najznačajnije probleme u ovom sektoru. Dvije su stvari potrebne: reorganizacija upravljanja šumama i temeljita provedba reformi upravljanja poduzećima koje su donesene, tako da poduzeća u sektoru šumarstva počnu djelotvornije, transparentnije i produktivnije raditi. Neki pozitivni rezultati već su postignuti u sektoru poljoprivrede. Ukupna proizvodnja značajno je porasla u posljednje dvije godine.

Poizvodnja u Swedish Bos Agro Food - pogonu za duboko hlađenje poljoprivrednih proizvoda u Srebrenici treba da se proširi sa 500 tona na 1000 tona. Ova je tvrtka je u potpunosti orijentirana prema izvozu i uglavnom se bazira

na malinama. Investicija od 600,000 KM za proširenje proizvodnje ove tvrtke potvrđuje komercijalni potencijal za proizvodnju hrane, ne samo u Srebrenici već i u regiji sjeveroistok kao cjelini.

Prisustvo LWF i USAID LAMP, te rezultati njihovih napora da se pokrene poljoprivredna proizvodnja, bili su značajani. Međutim, odsustvo koordinirane politike poljoprivrede BiH onemogućavaju potpuno iskorištenje ogromnog potencijala ovoga sektora.

Poboljšani sustav kontrole kvaliteta za domaće i uvozne proizvode te uvođenje certifikacije EU značajno bi povećalo konkurentnost poljoprivrednih proizvoda BiH.

Jugoistok

U svibnju, Federalna agencija za privatizaciju i Agencija za privatizaciju hercegovačko neretvanske županije najavile su prodaju državnih dionica u dvije tvrtke iz hercegovačke regije.

- Nakon neuspjelog pokušaja privatizacija Fabrike duhana u Mostaru putem međunarodnog tendera 2001 godine, Vlada Federacije Bosne i Hercegovine odlučila je prodati 67% državnog udjela putem direktne pogodbe sa kupcem. Vrijednost državnog kapitala procjenjuje se na 17.6 milijuna KM. Tvrtka trenutno ima 149 uposlenih, a radi sa samo 20 posto kapaciteta.
- Oko 10 milijuna KM (što predstavlja 67 posto) koliko vrijedi državni udjel u kapitalu u MI "SOKO" Fabrici za proizvodnju opreme, trebalo bi biti privatizirano putem tendera koji će objaviti Agencija za privatizaciju hercegovačko neretvanske županije. Tvrtka ima 65 uposlenika i proizvodi opremu za distributivne centre, skladišta, benzinske stanice i specijalizirane prodavaone kao i opremu za škole i dječje vrtiće te metalni namještaj za urede.

Firme Elmaco i Dalekovod iz Mostara organizovale su simpozij "Energija vjetra – energija budućnosti" 4 lipnja. Simpozij je okupio strane i domaće stručnjake predstavnike energetskih tvrtki, inženjerskih fakulteta te predstavnike županijskih i državnih ministarstava sa ciljem prezentacije rezultata do sada provedenih studija o korištenju snage vjetra u proizvodnji električne energije. Dat je niz preporuka, među kojima je i poziv da se donesu zakoni koji bi uređivali ovu branšu, a izražena je i podrška uspostavljanju tehnološkog parka u Mostaru, što je i usvojeno u zaključcima sastanka.. Najavljeni su prvi konkretni rezultati dugoročne studije koja je izrađena na Univerzitetu Džemal Bijedić u suradnji sa grupom austrijskih tvrtki. Studija preporučuje da prve dvije vjetrenjače (od preko 30) treba postaviti u području Podveležja, krajem ove godine. Čitav projekt je vrijedan € 60 milijuna i njegova provedba bi trebala omogućiti snabdijevanje 39,000 kućanstava električnom energijom. Očekuje se i da će i Elektroprivreda HZHB izvesti slične projekte uz podršku španske vlade koja je donirala opremu za provedbu potrebnih studija.

Poslovno uslužni centar Mostar registrirao je novog ulagača, ZINKTECHNIK, iz Švedske, koji će investirati oko € 1 milijun u tvrtku za obradu metala. Zgrada se trenutno renovira da bi primila mašine u jesen 2005 godine. Za početak, tvrtka će otvoriti 15 novih radnih mjesta. Ovaj će broj porasti do ukupno 25 mjesta u toku iduće godine ukoliko investicija ostvari profit. Ovaj centar je ostvario kontakte i sa regijama Bari i Puglia u Italiji, pokrenuvši tako projekte iz oblasti turizma, obrazovanja iz područja poljoprivrede i kamenoloma. Već su dvije regije pozvale Mostar da izvrši prezentaciju na Fiera de Levante, najvećem sajmu na jugu Italije, u jesen ove godine.

U junu, Roing, privatna firma iz Ljubuškog, čije su glavne djelatnosti proizvodnja, obrada i pakovanje dodataka jelima, začina te ljekovitog i aromatičnog bilja, otvorila je moderan pogon za dehidraciju kapaciteta od 500 do 1000 kg/h, u Hotanju, Opština Čapljina. Projekt je izveden u suradnji sa nizozemskom firmom, Dika/Hak &

Partners, u sklopu Holandskog programa za suradnju u Srednjoj i Istočnoj Evropi. U okviru projekta Roingu je pružena pomoć oko izrade poslovnog i marketinškog plana i uspostavljanja integriranog lanca koji će se baviti ekološko-ljekovitim biljem i povrćem od polja do tržišta. Firma trenutno ima 50 sklopljenih individualnih ugovora, a radi se o proizvodnji 60 tona proizvoda. Ukupna investicija u tvrtku do sada iznosi € 850,000.00. Holandski partner je korišćenje zemljišta istakao kao jednu od glavnih poteškoća s kojima se susreću u toku provedbe projekta. Firma sada ima oko 70 ha zemlje na raspolaganju, ali bi željela da obrađuje mnogo više.

Zahvaljujući klimi i geografskom položaju, hercegovačka regija uvijek se smatrala pogodnom za razvoj ekstenzivne poljoprivredne proizvodnje, koja može otvoriti nova radna mjesta uz relativno mala ulaganja. Mnoge međunarodne organizacije pomogle su razvoj ovoga sektora. Tako je, u posljednjih pet godina, norveška vlada podržala poljoprivredne zadruge Dubrave, iz Prenja u Općini Stolac, u izvozu krumpira na norveško tržište. Količine ugovorene za ovu godinu iznose 420 tona. Još jedan poljoprivredni projekt podržan je u Čitluku, Norveška fondacija, Jaren Produktutivikling, donirala je KM 472,000 poljoprivrednoj zadruzi, Agroprod, da bi pokrenula pogon za proizvodnju soka od grožđa, dok je još KM 30,000 donirano kao financijska podrška Agroprodu.

Dva ugovora o koncesiji, jedan za rudnik boksita, a drugi za eksploataciju pitke vode, potpisalo je u lipnju u istočnom dijelu Republike Srpske, potpisalo je Ministarstvo privrede, energetike i razvoja RS. Firma Starsped d.o.o. iz Gacka planira uložiti KM 400,000 u eksploataciju rudnika boksita u općinama Berkovići, Ljubinje, Nevesinje i Trebinje i obradi 60,000 tona boksita godišnje, što će kasnije biti korišteno za potrebe fabrike glinice Birač, u Zvorniku. Ugovor je potpisan na period od 25 godina, a očekuje se da će kao rezultat otvoriti 69 radnih mjesta. Ugovor o koncesiji na 30 godina za eksploataciju pitke vode sa izvora rijeke Bregave potpisan je sa tvrtkom Bakus d.o.o. iz Berkovića. U projekt

će biti uloženo 6.25 milijuna KM a bit će otvoreno 25 novih radnih mjesta.

U travnju, Mostar je po osmi put u Slobodnoj zoni bio domaćin Međunarodnog sajma trgovine. Ove godine, zemlja partner bila je Republika Kina, predstavljena sa preko 40 tvrtki. Osim općeg Sajma trgovine, postojala su i dva specijalizirana segmenta – sajam vina, predstavljajući opremu za uzgoj vinove loze, organiziran tri godine za redom, te sajam knjiga, organiziran ove godine po prvi put. Oko 550 firmi iz 29 zemalja, predstavljajući razne industrije (drvnu, kemijsku, metalnu, turizam, kozmetiku, prehrambenu, telekomunikacije, informacionu tehnologiju, građevinu, grafičku, automobilsku) učestvovala su na ovom sajmu. U toku sajma, organizirane su prezentacije, okrugli stolovi i seminari. Na jednom od njih istaknute su proizvodne i privredne mogućnosti Hercegovačko-neretvanskog kantona, a organiziranog za firme i predstavnike regije Emilia Romagna u Italiji.

Mostar je bio domaćin još jednog sajma, koji je počeo poprimati obilježja međunarodnog događaja. Treći sajam privrede, poljoprivrede, hrane i turizma, nazvan Dani trešanja 2005, organiziran je uz podršku vlada FBiH HNK te Grada Mostara. Ove godine, sajam je održan pod motom "agro turizam u eko selu". Među učesnicima bilo je oko 80 izlagača organske hrane, voća i povrća, te namještaja od drveta. Turističke ponude i proizvodi iz Hrvatske, Italije te Mađarske su također bili prezentirani. Jedan broj tema koje se odnose na poljoprivredu, turizam i privredni razvoj raspravljan je na okruglom stolu koga je organizirao Institut za poljoprivredu iz Sarajeva i mostarski Fakultet za agro-mediteranske studije.

Centralna regija

Projekti za kojima se radi pod pokroviteljstvom REZ-a uključuju inicijativu za podsticanje samozapošljavanja u poljoprivredi kroz tehničku pomoć i umrežavanje tržišta. Sa težištem na regiju Središnje Bosne i Hercegovine, ovaj se projekt provodi u općinama Žepče, Zavidovići, Maglaj i Doboj Jug.

Cilj ovog 15-mjesečnog projekta je podrška uvjetima održivog gospodarskog rasta, podsticanje samozapošljavanja, te jačanje i izgradnja kapaciteta partnerskih poljoprivrednih udruga.

Ciljana skupina učesnika uključuje najmanje 100 domaćih/porodičnih povratnika izabranih u okviru postojećih udruga poljoprivrednih proizvođača.

Svi su uspješno prošli obuku iz agrobiznisa.

50 najuspješnijih dobilo je staklenike sa sustavom za snabdijevanje vodom i sadnice.

Među njima su i 24 žene (48 posto), i 17 radnika (34 posto): ispod 35 godina starosti.

Staklenici su predati i postavljeni u ožujku i travnju.

Prvi proizvodni krug (proizvodnja paradajza i paprike) sada je u tijeku.

REZ podstiče i uvođenje informacionih tehnologija u javnoj upravi, uključujući i općinske registre, putem projekta kojima će općinski odjeli dobiti modernu informatičku opremu, odgovarajuće kompjuterske programe i mrežnu konekciju. Projektom se predviđa ustanovljavanje usluga po sistemu sve na jednom mjestu, pomoću koga će građani imati pristup cjelokupnom općinskom sustavu obrade i izdavanja zvaničnih zahtjeva na jednome mjestu. Osim poboljšanja izravnih usluga za stanovnike općina ovo će najvjerojatnije imati pozitivan uticaj na općinsko poslovno okruženje.

Drugi projekt uključuje uspostavljanje Tima za lokalni privredni razvoj u čijem će središtu rada biti razvoj malih i srednjih poduzeća i lokalnog poljoprivrednog potencijala. Ti timovi koji će biti uspostavljeni u okviru općinskih uprava sastojat će se od pet članova – općinskih zvaničnika i predstavnika poslovne zajednice, poljoprivrednika i mladih. Konsultativne usluge bit će omogućene, a podrška registraciji novih tvrtki obezbijedena. Timovi će organizirati obuke, zajedničko učešće na sajmovima, te suradnju na regionalnoj i državnoj razini, a podsticati i rad

lokalnih poduzeća kao i marketing zajednice kao mjesta atraktivnog za ulaganje.

REZ se angažirao i oko uspostavljanja baze podataka o poljoprivrednim resursima, koja će omogućiti pristup spisku lokalnih resursa, a naročito zemljišta.

FISKALNI SEKTOR

BiH radi na dovođenju fiskalnih pitanja u red

14 svibnja premijeri i ministri financija osnovali su Fiskalno vijeće Bosne i Hercegovine. Fiskalno vijeće ima mandat da priprema projekcije prihoda u cijeloj zemlji, utvrđuje konsolidirani cilj javnog proračuna, odlučuje koliko će sredstava biti raspoređeno između države, entiteta i distrikta, i ustanovljava ograničenja javne potrošnje svakoga od njih. To predstavlja još jedan značajan korak naprijed za Bosnu i Hercegovinu u pravcu normalne zemlje koja vrši kordinaciju svoje fiskalne politike i obezbjeđuje da se ona zasniva na zdravoj ekonomskoj osnovi.

Ciljevi proračuna za 2006 godinu te projekcije za 2007 i 2008 godinu trebali bi biti dogovoreni prije ljetnih godišnjih odmora. proračunski parametri će sačinjavati okvir u sklopu koga će kabineti izrađivati detaljne proračunske prijedloge za parlamentarnu raspravu, kasnije tijekom ove godine.

Misija međunarodnog monetarnog fonda pomoći će Fiskalnom vijeću u njihovom zadatku u toku mjeseca srpnja. Misija MMF-a i organi vlasti BiH će nastaviti i pregovore vezane za Stand By aranžman i raspravljati o načinima jačanja pravnog osnova Fiskalnog vijeća, da bi se ono moglo integrirati u širi zakonodavni proračunski okvir.

Ključni izazov za Fiskalno vijeće jeste stvaranje prostora u konsolidiranom proračunu za troškove institucija na državnoj razini potrebnih za garanciju sigurnosti BiH i integracije u EU. Da bi se pomoglo ispunjenju ovoga izazova Fiskalno

vijeće prestrukturiralo je i obnovilo mandat radne skupine za fiskalnu održivost, foruma koji se sastoji od financijskih stručnjaka BiH koje su postavili ministri financija, ili koji dolaze iz državne službe i akademskih krugova. Stručnjaci Radne grupe za fiskalnu održivost predvođene pomoćnicima ministara za financije i radeći u partnerstvu sa OHR-om, nastavili su sa formalnim sastancima 14 lipnja.

Radna skupina privodi kraju Nacrta državnog zakona o plaćama koji će objediniti naknade za sve uposlene u institucijama na državnoj razini u jedinstven sustav, utirući tako put za obuhvatniju reformu javne uprave u budućnosti. Novo zakonodavstvo će utvrditi mehanizam za usklađivanje plaća na državnoj razini sa naknadama koje preovlađuju u entitetima i privatnom sektoru. To će otvoriti prostor u državnom proračunu za potpuno popunjavanje postojećih institucija potrebnim osobljem.

Naredna faza Radne skupine za fiskalnu održivost jest da oslobodi resurse za dalju izgradnju države ispitivanjem načina za smanjenje troškova i povećanje djelotvornosti županijskih i općinskih razina vlasti. Radna skupina za fiskalnu održivost razmatra da li općinske reforme poput provedbe trezorskog sustava računa i postizanje odgovarajuće razine popunjenosti osobljem trebaju poslužiti kao osnove za povećano zagarantirano financiranje za općine sa jedinstvenog trezorskog računa na koji pritječu prihodi od carina i novog PDV-a. Stručnjaci Radne skupine za fiskalnu održivost će raditi sa stručnjacima iz međunarodne zajednice kako ovo nastojanje bude uznapredovalo.

Sve preporuke Radne skupine za fiskalnu održivost su za razmatranje Fiskalnog savjeta, tijela koje je sada nadležno osigurati da poreski obveznici BiH dobiju javne usluge za koje plaćaju i mogu platiti javne usluge koje dobivaju.

POLJOPRIVREDA

U posljednjem tromjesečju nije bilo napretka u pravcu uspostavljanja koherentne politike poljoprivrede i prestrukturiranja poljoprivrednog sektora sukladno preporukama iz Funkcionalnog pregleda EU. Poljoprivredni proizvođači i oni iz agrobiznisa dosljedno su urgirali kod organa vlasti da poduzmu konkretne korake i reformiraju upravu poljoprivrede BiH. Nažalost, organi vlasti to nisu uspjeli uraditi.

Reorganizacija uprave poljoprivredom je pitanje o kome poljoprivrednici iz oba entiteta imaju isti stav. Vanjskotrgovinski deficit je ogroman kada su u pitanju prehrambeni proizvodi, dok gotovo dvije trećine građana živi u untrašnjosti zemlje i životno, direktno ili indirektno, ovisi o poljoprivredi. Jasno je da poljoprivrednici i poduzeća u prehrambenoj industriji doživljavaju zajedničke probleme djelimično zbog toga što trenutna organizacija uprave poljoprivredom ne odražava potrebe poljoprivrednika niti potrebe poljoprivrede BiH kao cjeline.

Da bi omogućio rješavanje ovoga problema OHR je predložio osnivanje radne skupine koja bi bila nadležna za provedbu preporuka EU. Do sada, te preporuke nisu bile predmetom ozbiljnih razmatranja organa vlasti. Ministarstvo vanjske trgovine i ekonomskih odnosa BiH pozvalo je entitete da postave predstavnike u tu radnu skupinu, ali do sada je Vlada RS to odbijala učiniti.

Ako BiH ne reformira sektor poljoprivrede prije otpočinjanja pregovora Ugovora o stabilizaciji i pridruživanju sa EU postoji realna opasnost da neće uspjeti ispuniti uvjete pridruživanja. Trenutna organizacija sektora poljoprivrede će najvjerojatnije i predstavljati prepreku mogućnosti BiH da apsorbira i iskoristi sredstva EU za pred-pridruživanje.

Stoga je potrebno da se sada izvrši prestrukturiranje ovoga sektora. Iskustva novopridruženih zemalja pokazuju da su imali koristi od članstva u EU, naročito u sektoru

poljoprivrede. Iz toga razloga nove zemlje članice provodile su preporuke EU prije članstva.

Reforma sektora poljoprivrede pomogla bi BiH da počne imati koristi od ugovora o slobodnoj trgovini i ojača trgovinske odnose sa zemljama partnerima.

Veterinarstvo

U suradnji sa Ministarstvom vanjske trgovine i ekonomskih odnosa i Direkcijom za europske integracije BiH Državni ured za veterinarstvo podnio je izvješće o napretku, Uredu za hranu i veterinarstvo u Briselu, dajući pregled rada Državnog ureda za veterinarstvo u periodu od 2003 do 2005 godine. Izvještaj uključuje informacije o provedbi preporuka EU iz Studije provodljivosti (utvrđivanje koherentne politike poljoprivrede) kao i poziv Odjeljanju za veterinarsku inspekciju Ureda za hranu i veterinarstvo EU da obave posjet BiH.

Prema preliminarnim informacijama izvješće je dobro primljeno i Ured za hranu i veterinarstvo odlučio je da pošalje tim inspektora čiji bi zadatak bio da izvrše procjenu rada Ureda za veterinarstvo i inspeksijski pregled nekoliko tvrtki iz sektora akvakulture u namjeri da odobre izvoz ribe u EU. Posjeta inspektora trebalo bi da bude u kolovozu 2005 godine i bit će prva prilika za obezbjeđivanje stručne procjene provedbe uslova EU u sektoru veterinarstva. Za vrijeme posjete veterinarskih inspektora Ured za veterinarstvo će procijeniti praktičnu primjenu primarnog i sekundarnog zakonodavstva i pouzdanost sustava veterinarstva u BiH. Ova posjeta inspektora biti će prva od 2000 godine a predstavljat će i priliku za utvrđivanje strateških slabosti u sustavu veterinarstva BiH.

Agencije za fitosanitarna pitanja i ispravnost hrane

U studenom 2005 godine biti će točno godina dana otkako je Vijeće ministara dobilo listu kandidata za rukovodna mjesta u Agenciji za fitosanitarna pitanja BiH. Zbog nedostatka političkog vodstva i odlučnosti, ni jedan kandidat nije postavljen. Poslovni subjekti i građani plaćaju

cijenu za ovu nedjelotvornost organa vlasti BiH. Kao rezultat očiglednog političkog zastoja, teško je naći kvalificirane kandidate koji bi konkurirali za ove poslove.

Situacija u Agenciji za ispravnost hrane je slična. U ovom slučaju upražnjena radna mjesta nisu ni objavljena. Vijeće ministara pokušalo je postaviti vršioca dužnosti direktora i uspostaviti operativna tijela kao što to nalaže okvirni Zakon o ispravnosti hrane, ali ta inicijativa je povučena sa dnevnog reda Vijeća ministara iz nepoznatih razloga.

STATISTIKA

Moderno prikupljanje statističkih podataka BiH

Usvajanje Akcionog plana BiH za provedbu prioriternih aktivnosti u statistici tijekom 2005 godine, predstavlja značajan korak naprijed u uspostavljanju pouzdanog i kordiniranog sustava za proizvodnju statistike za cijelu BiH. Do sada, sve planirane statističke aktivnosti sukladno Akcionom planu, postignute su. U prošlosti, zbog nedostatka suradnje ili zbog nekorišćenja prihvaćenih međunarodnih metodologija, sustav za izradu statistike nije funkcionirao.

Nedavni događaji pomogli su stvaranju situacije pomoću koje je statistički sustav BiH počeo obezbjeđivati kvalitetne statističke proizvode, kako za domaće tako i za strane korisnike.

Aktivnosti vezane za statistička istraživanja kućnog proračuna (HBS), uspješno su završene. Vrijedno je spomenuti, da će po prvi put, u Bosni i Hercegovini postojati pouzdani podaci o prihodima i rashodima kućanstava u BiH. Javna prezentacija ovoga projekta planirana je za 14 srpanj.

Istovremeno, počele su pripremne radnje za provođenje statističkog istraživanja radne snage (LFS). Odabran je međunarodni koordinator za ovaj projekt, dok su aktivnosti vezane za pripremu metodologija istraživanja, upitnika i računanje uzoraka u tijeku. Pilot projekt, sa

pretpostavljenim rezultatima istraživanja koja budu rezultirala iz ovoga projekta, trebaju biti okončana u tijeku listopada, a najznačajnija istraživanja trebaju biti organizirana u travnju 2006 godine. Kao rezultat ovih istraživanja statistički sustav BiH će po prvi puta biti u poziciji osigurati pouzdane podatke o radnoj snazi BiH.

U tijeku su dvije zajedničke aktivnosti sa OECD-om i Eurostat-om. Prvi projekt je vezan za stvaranje sustava za procjenu pariteta kupovne moći BiH (PPP), pri čemu se mjeri kolika je kupovna moć KM u odnosu na neku međunarodno prihvaćenu valutu (obično američki dolar).

PPP koriste se pri međunarodnom poređenju razina životnog standarda. Takođe, u tijeku je i zajednički projekt sa OECD-om i Eurostat-om cilju rješavanja pitanja statistike "nepokrivene" privrede, koja u slučaju BiH privrede iznosi preko 30% zvaničnog BDP-a., što je veoma visok postotak.¹

Jedan dio značajne statističke zakonske regulative treba biti usvojen u skoroj budućnosti (Zakon o klasifikaciji privrednih djelatnosti BiH – u potpunosti usklađen sa NACE (Klasifikacija privrednih djelatnosti u EU) rev1.1., Klasifikacija tipova građevinskih objekata BiH – u potpunosti usklađena sa CC (Klasifikacija tipova građevinskih objekata u EU), Metodologija BiH za proizvodnju vanjskotrgovinske statistike, te Metodologija BiH za proizvodnju statistike o ulaganjima).

Novi Pravilnik o unutrašnjoj organizaciji Agencije za statistiku BiH usvojen je na Vijeću ministara. Od 45 radnih mjesta koja se predlažu, Agencija za statistiku planira u tijeku ove godine popuniti 25 radnih mjesta (u poređenju sa preko 100 u svakom entitetskom zavodu).

Nakon usvajanja zakonske regulative, slijedi uspostavljanje nove organizacione strukture i dodjela radnog prostora (Agencija za statistiku

BiH zajednički će koristiti prostorije sa Federalnim zavodom za statistiku od srpnja), a sa Sporazumom o unapređenju rada jedinstvene profesionalne statističke strukture u Bosni i Hercegovini (biće potpisan u narednih nekoliko sedmica) trebalo bi Agenciji za statistiku Bosne i Hercegovine bude mnogo lakše da vodi i koordinira statistički sustava Bosne i Hercegovine, osiguravajući međunarodno uporedivu i pouzdanu statistiku BiH .

KOMUNALNI SEKTOR

Transport

Zakon o željeznicama BiH, za čiju je izradu i parlamentarnu proceduru trebalo dvije godine, konačno je usvojen 30 lipnja 2005 godine. Zakon o željeznicama dio je šireg procesa transformacije željezničkog sektora i njegovog otvaranja prema stranim i domaćim ulaganjima. Privreda ne može rasti sa željezničkim sustavom koji je u lošem stanju. Tvrtke mogu proizvoditi proizvode, ali ih ne mogu dovesti do tržišta ukoliko nema raspoloživih mobilnih kapaciteta da ih transportiraju. Tako ovdje ne govorimo samo o željeznicama već i o cijeloj privredi.

Donošenje ovoga zakona otvara put za pražnjenje sredstava EBRD-a od oko € 150 milijuna za nove projekte željeznica.

Energetika

Reforma sektora električne energije

Dvije trenutno najvažnije aktivnosti odnose se na institucionalni okvir, odnosno uspostavljanje Prenosne kompanije i Neovisnog operatora sistema, te uvođenje regulatornog režima. Ovo će doprinijeti uspostavljanju racionalizovanog energetskeg sistema zasnovanog na zdravoj regulaciji.

¹ IMF Country Report No. 05/198, Bosnia and Herzegovina Selected Economic Issues, pg. 50, June 2005

Zakoni o osnivanju NOS-a i Prijenosa usvojeni su u srpnju 2004. Od tada, međutim, provedba je sporo uslijedila. U posljednjih nekoliko mjeseci, učinjen je značajan napredak, postavljenjem oba upravna odbora. Generalni direktor NOS-a postavljen je 22 lipnja. Pošto su već ranije na odboru usvojeni statut i druga dokumenta potrebna za registraciju, pravna registracija NOS-a očekuje se tokom srpnja.

Postavljenje generalnog direktora Prijenosa također se očekuje u srpnju. Težište je sada na pitanju distribucije imovine, podjeli imovine između distribucije i prijenosa te proizvodnje i prijenosa.

Regulatorni okvir

Državni i entitetski regulatori električne energije, uspostavljeni i osobljem u potpunosti popunjeni već od ljeta 2004 godine, prolaze kroz intenzivnu obuku da bi mogli početi ispunjavati svoju ulogu. Napori su uloženi u izradu nekoliko dokumenata koji su usvojeni ili bi trebali biti usvojeni do kraja srpanj 2005 godine:

- Poslovnik o radu
- Pravilnik o javnim raspravama
- Pravilnik o izdavanju dozvola
- Pravilnik o tarifnoj metodologiji

Isto tako i Državna regulatorna komisija (DERC) usvojila je Odluku o načinu utvrđivanja privremenih tarifa za prijenos električne energije i rad neovisnog operatora sistema.

Značajno je da su svi ovi pravilnici izrađeni i usvojeni u sklopu transparentnog procesa, a bili su i na javnoj raspravi. Održane su javne rasprave općeg tipa, a svaka komisija održala je i određeni broj tehničkih rasprava, na kojima su stručnjaci mogli dati svoje mišljenje.

Privatizacija

Jedna uspješna priča iz RS: 1 lipnja privatizirana je firma Jelšingrad (livnica iz Banjaluke). Vlada RS prodala je 65 posto državnog kapitala za 100,000 KM uz obvezna dodatna ulaganja u iznosu od 10.3 milijuna KM u toku naredne tri godine i obvezno upošljavanje preko 350 radnika u tijeku prve godine.

Osim toga, Direkcija za privatizaciju RS nedavno je zaključila javni poziv na tender za privatizaciju Banjalučke pivare, na koji su se javila dva ponuđača. Nakon prethodnih neuspjelih pokušaja, sada ima pozitivnih znakova da će se privatizacija ovoga puta okončati. Uzimajući u obzir, međutim, prosječnu količinu konzumaciju pive u BiH, za ovu pivaru postoje dobre mogućnosti za povećanje tržišta, a kroz dolazak svježeg novca moći će podići nivo proizvodnje. Interesantno je da je jedan od ova dva ponuđača Sarajevska pivara. Drugi je ponuđač iz Velike Britanije.

Što se tiče političkih aspekata privatizacije, potreba za konsolidacijom agencija za privatizaciju u Federaciji postaje očigledna. Mnoge županijske agencije suočavaju se sa finansijskim problemima. Aktivnosti županijskih agencija za privatizaciju u Federaciji financiraju se iz prihoda od prodaje poduzeća u državnom vlasništvu. Pošto su privatizirale mnoga veća preduzeća u svojoj nadležnosti, agencije se trenutno bore sa finansijskim poteškoćama.

Što je još značajnije postavlja se i pitanje da li županijske agencije mogu ispuniti ključni aspekt svoga mandata --- praćenje i reviziju privatizacijskih ugovora i sporazuma o prodaji. Ti sporazumi se tipično rade na vremenski period od tri godine po završetku transakcije, a mnogim agencijama trenutno nedostaje dovoljno resursa ili dovoljno obučenog osoblja da bi obavili ovaj zadatak. Alternativa bi mogla biti da se konsoliduju neke aktivnosti nekolicine županijskih agencija, da bi se udružili resursi. Dodatna obuka možda bi isto tako bila potrebna za pravnike iz

županijskih agencija i mjerodavnih ministarstava kako bi se poboljšalo njihovo shvatanje zakona koje treba primijeniti i konačno smanjio broj sudskih sporova.

Poslovnog okruženja

Registracija poduzeća

Devet mjeseci nakon usvajanja Državnog okvirnog zakona o registraciji poduzeća (29 srpanj 2004) entiteti su konačno usvojili provedbene zakone. Zakon o registraciji poduzeća FBiH usvojen je na Parlamentu FBiH 30 ožujka 2005 godine i objavljen u Službenim novinama FBiH, br. 27/05 od 4 svibnja 2005 godine, dok je Zakon o poduzećima RS usvojen na Narodnoj skupštini RS 6. travnja 2005 godine i objavljen u Službenim novinama, br. 42/05 od 26 travnja 2005 godine. Zakon o registraciji poduzeća Distrikta Brčko usvojen je na Skupštini Distrikta Brčko 8 lipnja 2005 godine i u postupku je objavljivanje u službenom glasilu.

Novi zakoni o registraciji poduzeća osiguravaju pravnu osnovicu za uvođenje novog, za poslovanje pogodnijeg sustava registracije tvrtki u Bosni i Hercegovini, i kao takvi predstavljaju značajan novi poticaj za razvoj poslovanja i otvaranja novih radnih mjesta.

Što će biti dobre strane ovoga novog sustava?

Prvo, procedura registracije, formulari vezani za podnošenje zahtjeva o registraciji i certifikati o registraciji poslovnog subjekta bit će jednaki u cijeloj zemlji. Osim toga, primjenjivat će se na sve poslovne subjekte koje u BiH osnuju domaća ili strana fizička i pravna lica.

Drugo, vrijeme potrebno za registraciju poslovnog subjekta bit će značajno smanjeno.

Treće, jedinstveni sustav za registraciju/registar poslovnih subjekata biće uspostavljen gdje će se čuvati podaci u svim registriranim poslovnim subjektima u BiH. Sustav će biti dostupan svim registriranim sudovima u zemlji.

Četvrto, novi zakoni će omogućiti temeljite provjere, protok informacija među raznim organima vlasti poput carinskih i poreskih organa, općina, statističkih institucija, institucija koje se bave mirovinsko invalidskim osiguranjem te mjerodavnih regulatornih tijela.

Ove dobre strane, međutim, u potpunosti ovise o dosljednoj primjeni zakona o registraciji poduzeća. Provedba se planira 60 dana po stupanju ovih zakona na snagu, a odgovornost za ovaj aspekt u potpunosti leži na organima vlasti BiH, entiteta i Distrikta Brčko. Da li će i kada BiH osigurati sistem registracije poduzeća sposoban da privuče strana ulaganja ovisi o njima.

Računovodstvo i revizija

Državni zakon o računovodstvu i reviziji usvojen je na Parlamentarnoj skupštini Bosne i Hercegovine 29 lipnja 2004 godine. Zakon o računovodstvu i reviziji usvojen je na Parlamentu FBiH 4 svibnja 2005 godine (Službeni list FBiH, br. 32/05 od 8 lipnja 2005 godine). Zakon je usvojen na sjednici Narodne skupštine RS planira 30 lipanj.

Kada bude usvojen i u RS, to će značiti veliki korak BiH naprijed u reformama sektora računovodstva i revizije. Ovi novi zakoni uvode određeni broj novina čiji je cilj usklađivanje BiH sa međunarodnom praksom, što predstavlja doprinos u pravcu *acquis communautaire*.

Konkretno, zakonima se utvrđuju obvezni standardi u računovodstvu i reviziji te profesionalni etički kodeks za cijelu BiH.

Definiraju se i jednoobrazni uvjeti za dobivanje kvalifikacija, obavljanje obuke, provjere i licenciranja profesionalnih računovođa i revizora. Što je jednako značajno, utvrđuje se međusobno priznavanje kvalifikacija, obezbjeđuju nesmetano vršenje revizije u cijeloj BiH, i propisuje osnivanje Državne komisije za računovodstvo i reviziju, koja prati primjenu standarda u računovodstvu i reviziji u BiH.

Od ovih se novina očekuje da stvore sustav koji osigurava neovisnost, integritet i samo-regulaciju

profesije računovođa i revizora, stalno usavršavanje standarda i značajnu mjeru zaštite potrošača. Kao takav, sustav će poboljšati praksu računovodstva i revizije te revitalizaciju profesije računovođa i revizora u BiH. Upravo to je i potrebno.

NAJNOVIJE EKONOMSKE INFORMACIJE ZA BiH

Ekonomski pokazatelji u BiH za period siječanj – srpanj 2005

Izvori: CBBH, FBiH i RS zavodi za statistiku, Ekonomski odjel OHR-a

Indikator	BiH (CBBH procjena)
GDP nominalni 2003 (Million KM) GDP nominalni 2004 (Million KM) Nominalni porast 2003-2004	12,170 12,980 + 6.24%
Indeks u industrijskoj proizvodnji 05/04 u poređenju sa \emptyset 2003 05/04 u poređenju sa 05/03	N/A N/A
Indeks potrošačkih cijena 05/04 u poređenju sa \emptyset 2003 05/04 u poređenju sa 12/03 05/04 u poređenju sa 05/03	0.5% (year end 2004)
Prosječna neto plata (u KM)	515
Broj registrovanih nezaposlenih	FBiH 331.639 RS N/A
Broj penzionera Prosječna penzija (u KM)	474,480 205
Uvoz 01/05 - 04/05 (Million KM) Izvoz 01/04 - 08/04 (Million KM) Deficit	3,128,805 1,181,037 (1,947,768)

